

Strategidag Kretslopp och vattennämnden

Älva

2024-04-18

Fast och rörlig taxa

Hans Clausen

Fasta och rörliga *brukningsavgifter*

Fast avgift - en årlig avgift baserad på vilken möjlighet man har att använda VA-systemet.

Dricksvatten och spillvatten - större mätare ger högre uttag → högre avgift

Dagvatten – ju större dimension på dagvattenservisen desto högre avledning → högre avgift

Rörlig avgift - baserad på hur mycket vatten som förbrukats. Avläsning sker med olika intervall och fakturan varierar efter förbrukning.

Dricksvatten – volym som passerat vattenmätaren (m³)

Spillvatten – samma mängd som dricksvatten, i normalfallet blir allt dricksvatten som tas in i fastigheten spillvatten som leds ut.

Fasta och rörliga *intäkter*

Intäkternas inbördes förhållande är 40% från fasta avgifter och 60% från rörliga sedan beslut 2017.

Prislistan skapas med följande villkor:

1. Andel intäkt från fasta avgifter ska vara 40%.
2. Summan av intäkter från respektive ändamål ska motsvara kostnaderna för det ändamålet.
3. Modellen bygger på en proportionell fördelning av kostnaderna. Dvs utifrån storleken på vattenmätaren. Småhus kompenseras

Brukningsavgifter 2017

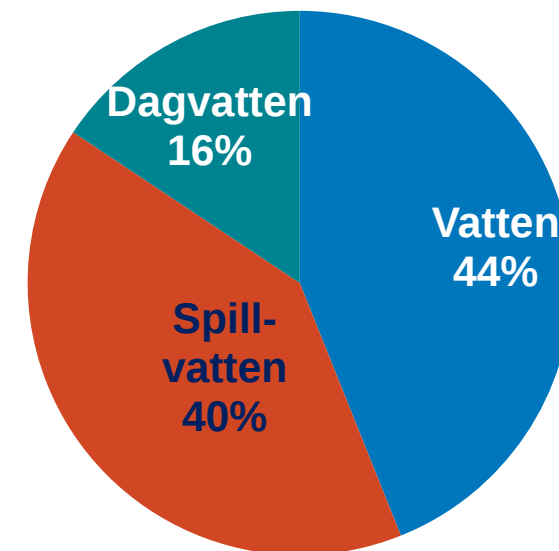

Göteborgs
Stad

Från KVN
2016-09-21

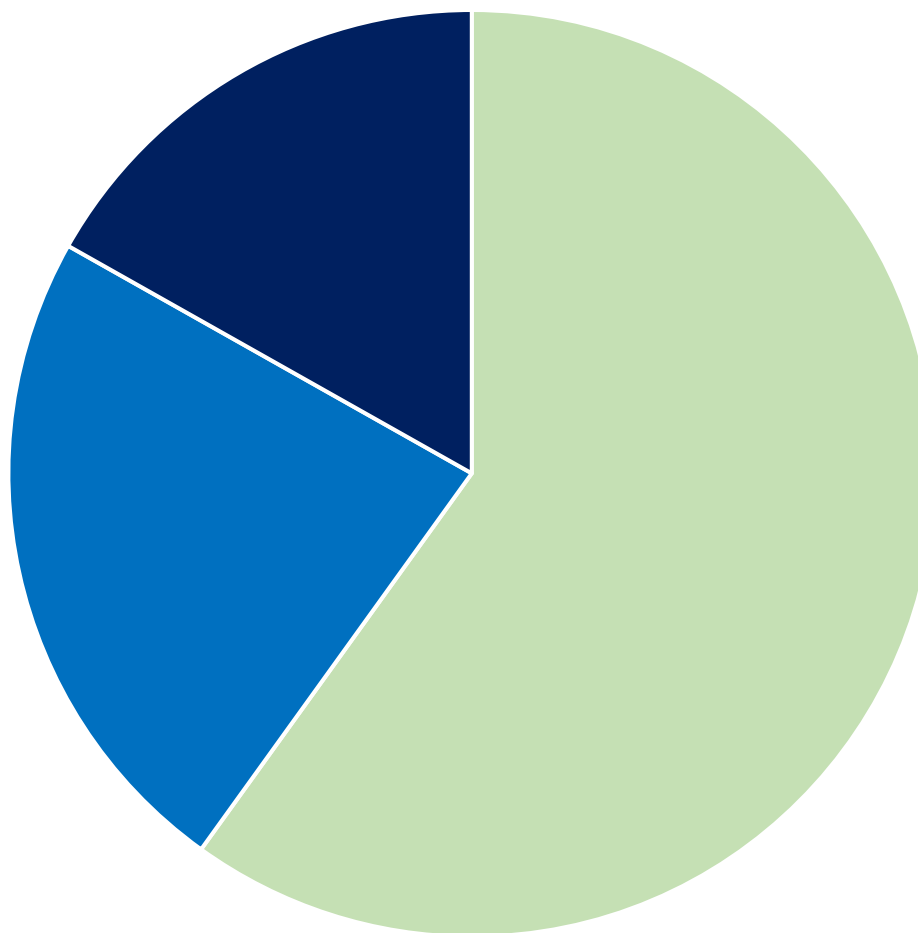
Utgångspunkter för prissättning har varit:

1. Varje ändamål ska vara självfinansierat
2. Kostnadsandel för respektive ändamål är medelvärde för de senaste fem åren:
3. Samma prognos för försäljning som i PM2017, dvs mycket liten ökning (0,05 Mm³)
4. Skillnad i pris småhus-övrig fastighet :
 - vatten och spillvatten = 2,4 (samma som i år)
 - dagvatten = 4 (i proportion till flöde)
5. Andel av intäkterna från fasta avgifter ska **vara 40%** (i år 35%)

Intäkter totalt 40/60

Budget 2023

■ Vatten och Avlopp rörliga

■ Vatten och Avlopp fasta

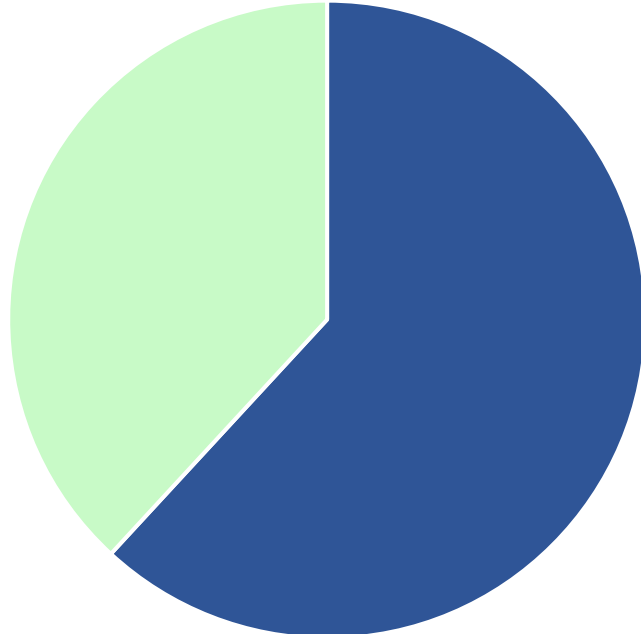
■ Dagvatten fasta

Typhus A avser fastighet med friliggande enbostadshus, tomtyta 800 m² .
Fastigheten är ansluten till vatten, spill- och dagvatten. Vattenförbrukning 150 m³ /år.

Typhus B avser flerbostadshus som är anslutet till dricksvatten, spillvatten och dagvatten. 15 lägenheter, tomtyta 800 m² , vattenförbrukning 2 000 m³ /år. 2 st parallellkopplade vattenmätare $Q_n=2,5 \text{ m}^3 /h$

Andel fast och rörlig avgift för olika typkunder

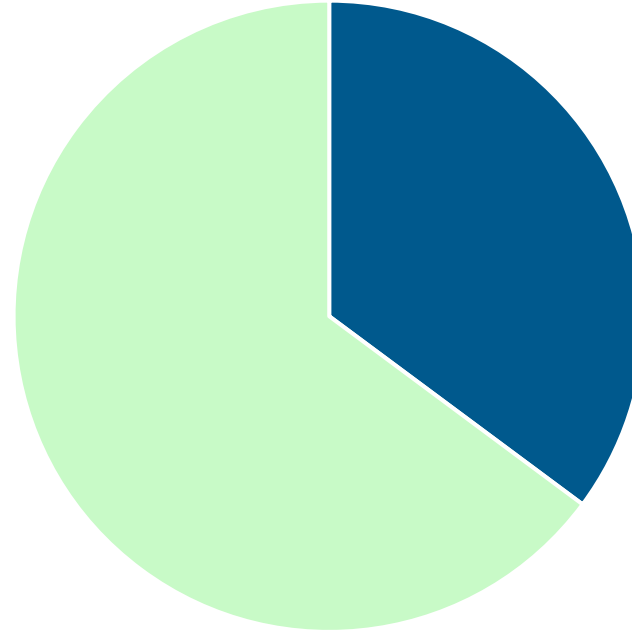
Typhus A / villa

■ Fast

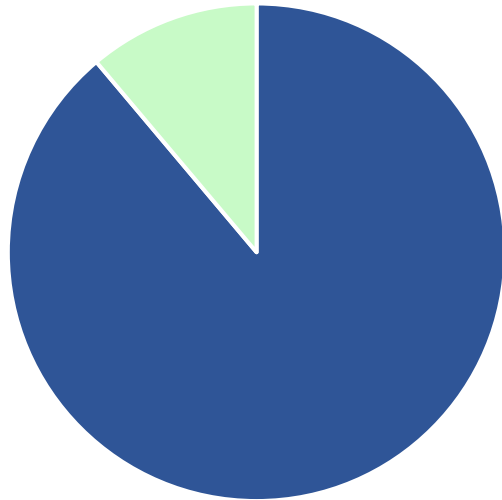
■ Rörlig

Typhus B /15 lgh

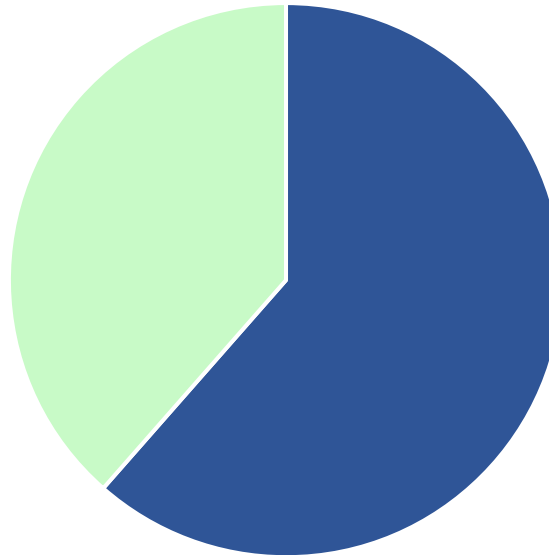
Andel fast och rörlig avgift för olika typkunder

Villa med låg förbrukning

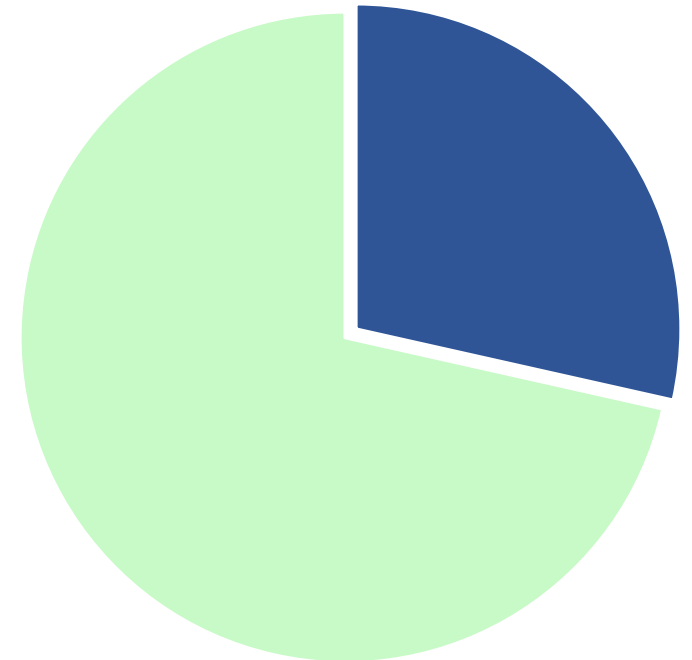
5 182 kr

Typhus A / villa

7 490 kr

Villa med hög förbrukning

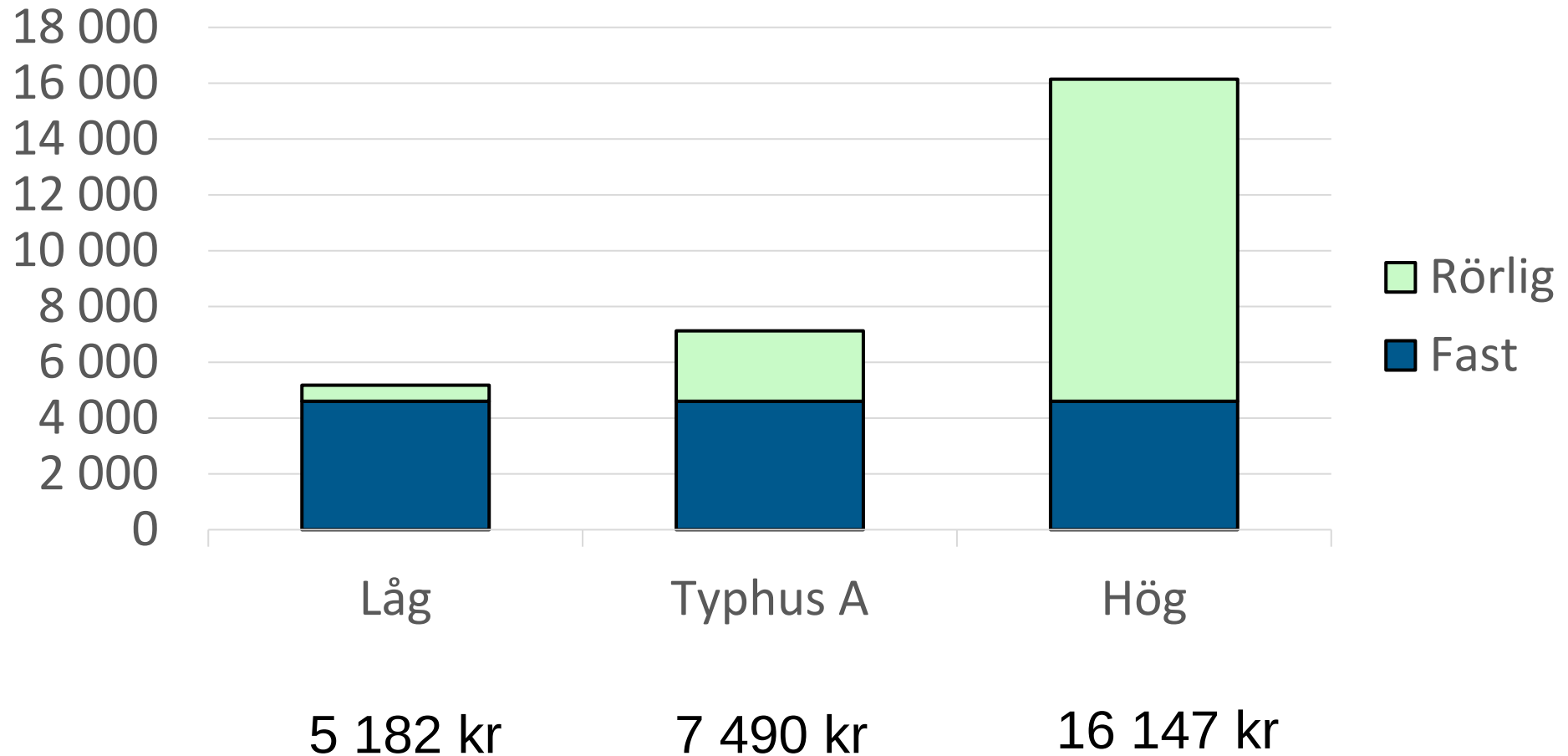

16 147kr

Andel fast och rörlig avgift för olika kunder inom Typhus A

Beräknat på olika förbrukning 30, 150 eller 600 m3/år

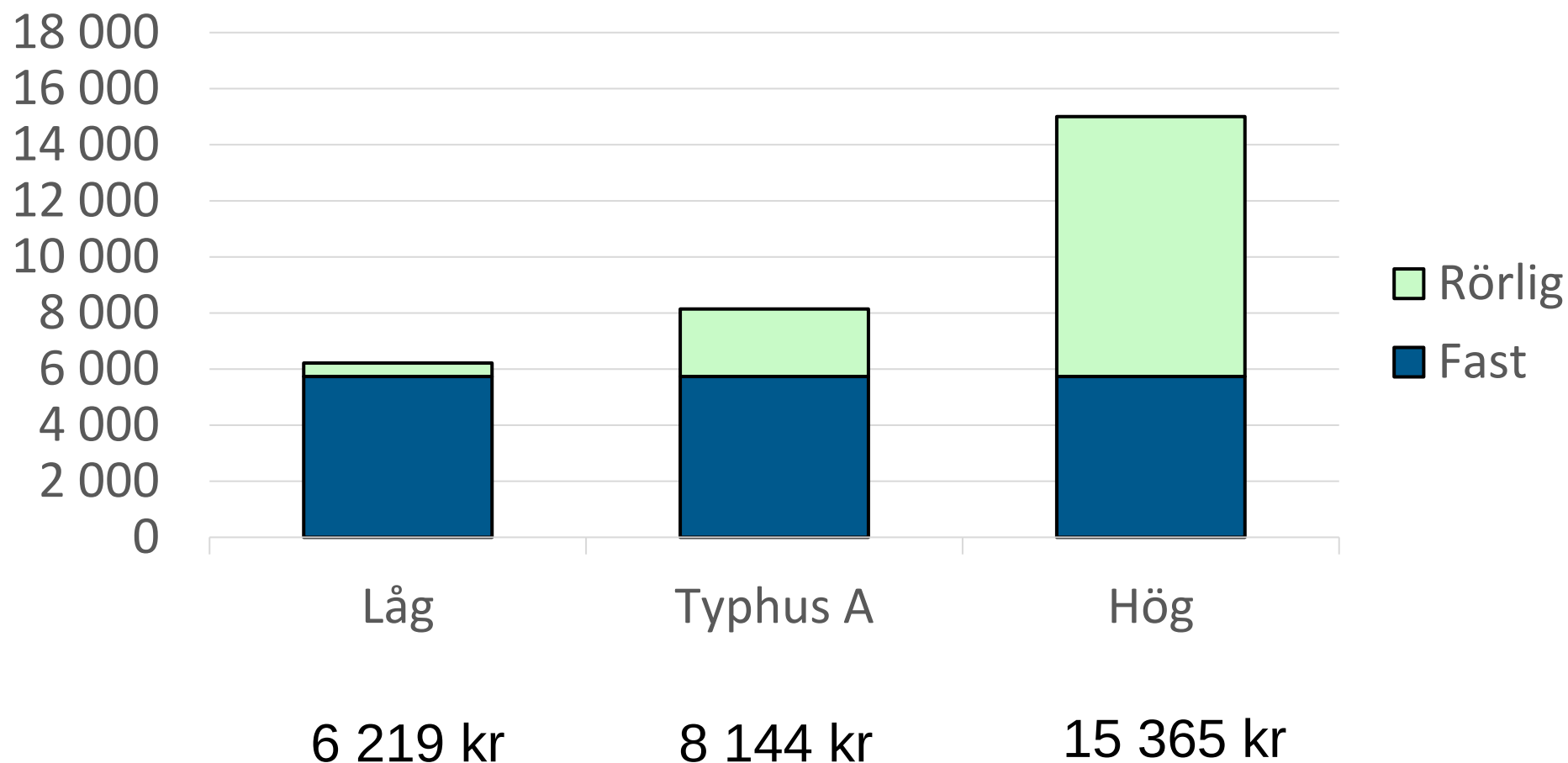
40/60

Andel fast och rörlig avgift för olika kunder inom Typhus A

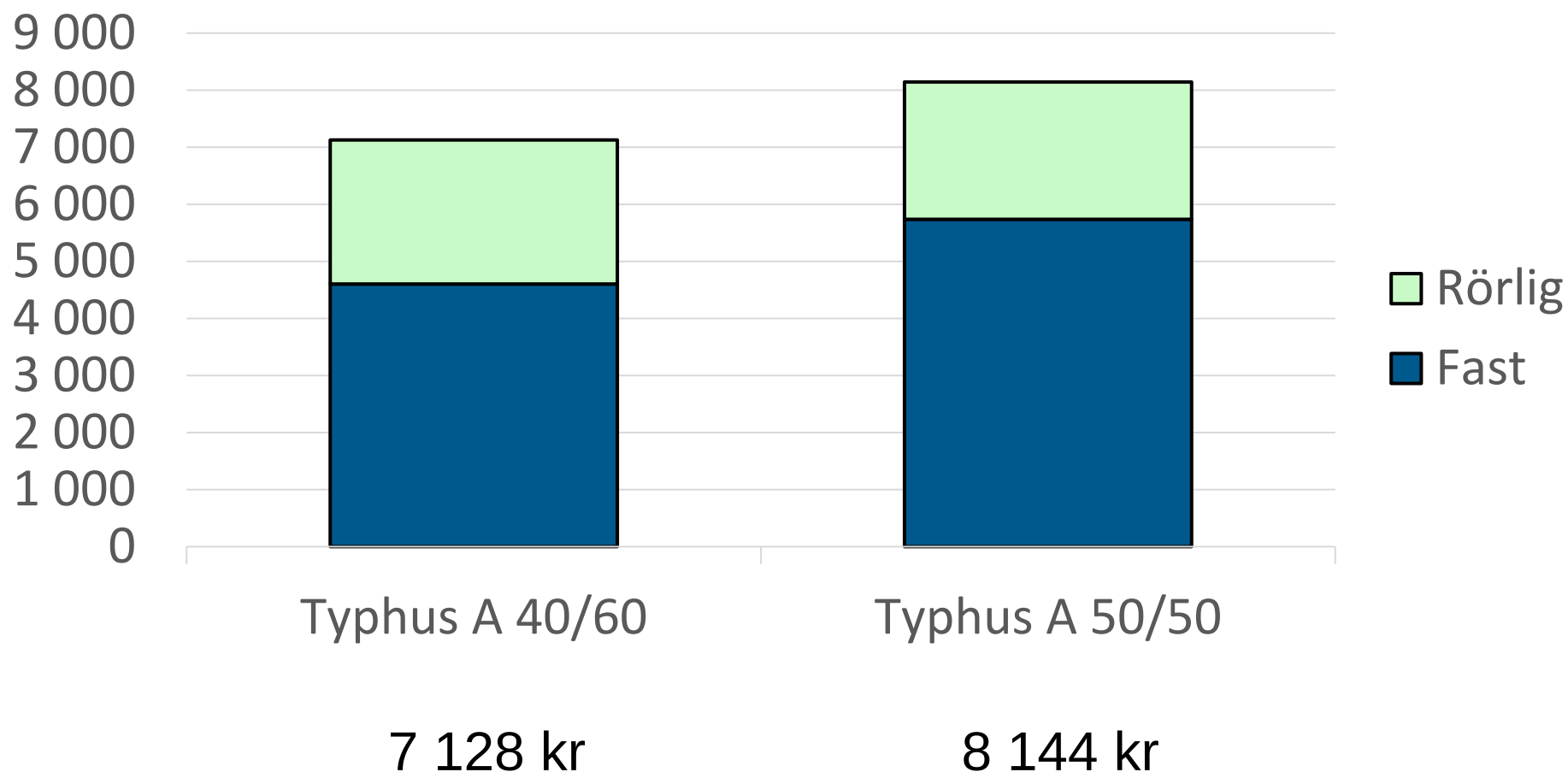
Beräknat på olika förbrukning 30, 150 eller 600 m³/år

50/50

Andel fast och rörlig avgift för olika kunder inom Typhus A

Årlig kostnad förändras vid en justering av andelen Fasta

Antal
kunder

Antal villor efter årsförbrukning

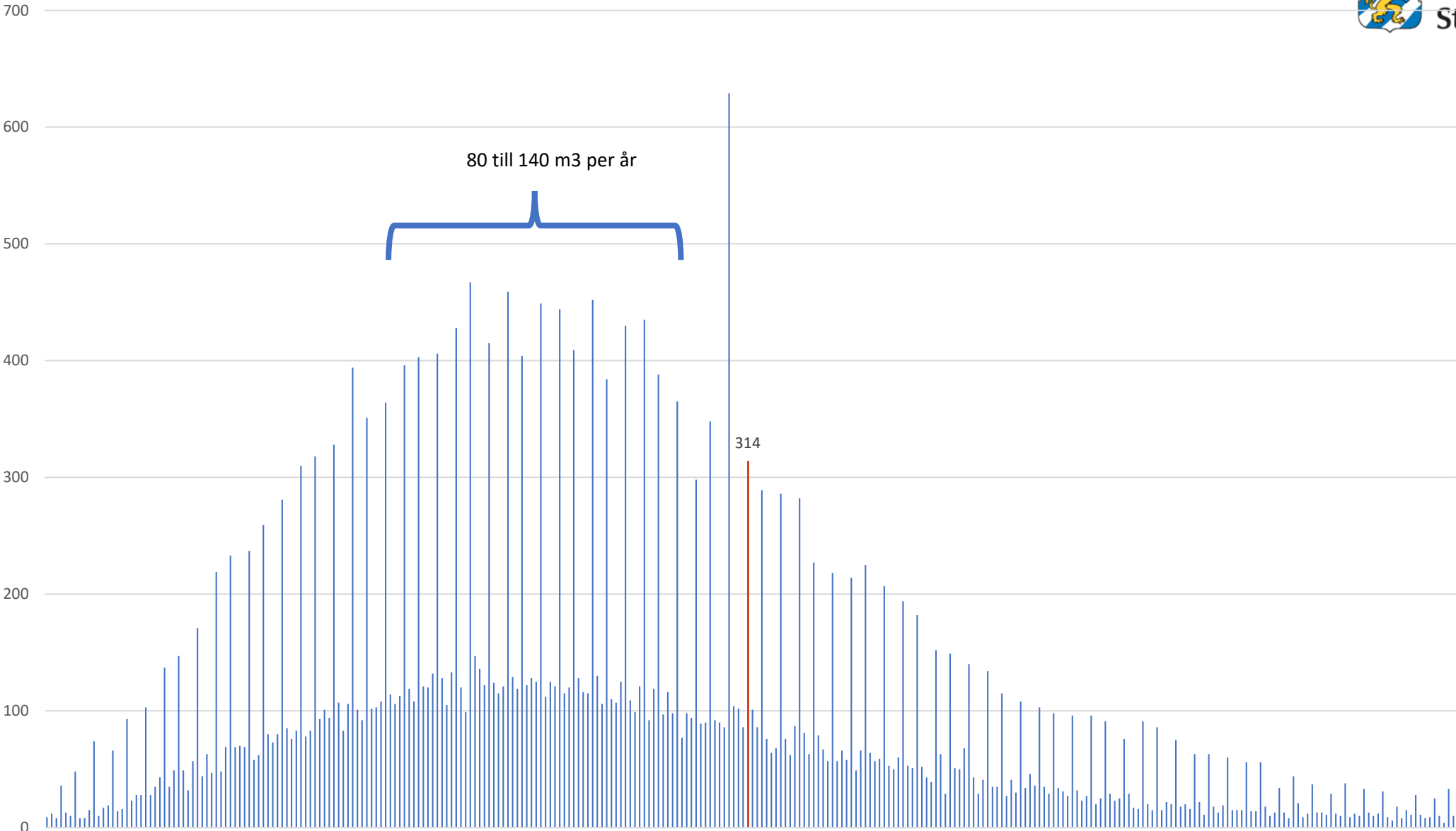

80 till 140 m3 per år

314

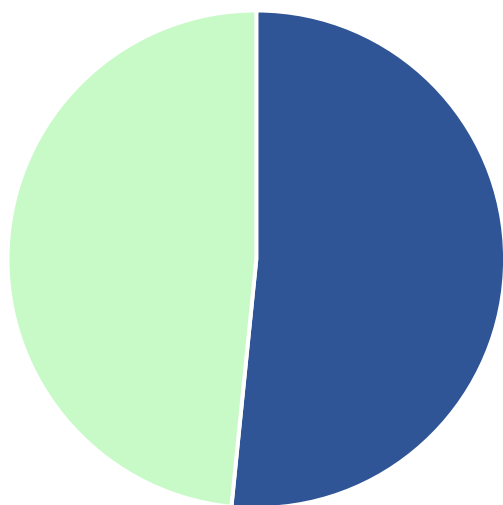
Hållbar stad – öppen för världen

m3/år

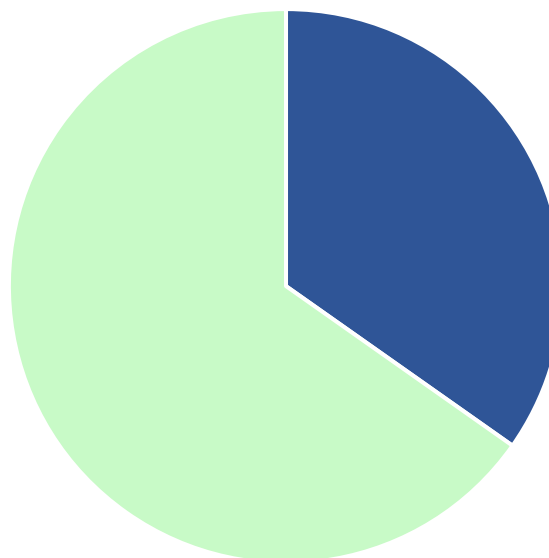
Andel fast och rörlig avgift för olika typkunder

Fastighet låg förbrukning

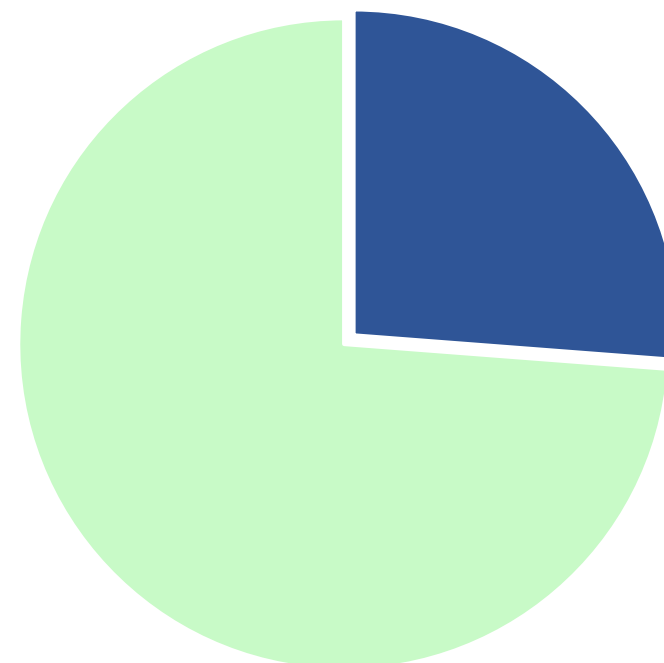
39 744 kr

Typhus B / flerfamilj

58 982 kr

Fastighet hög förbrukning

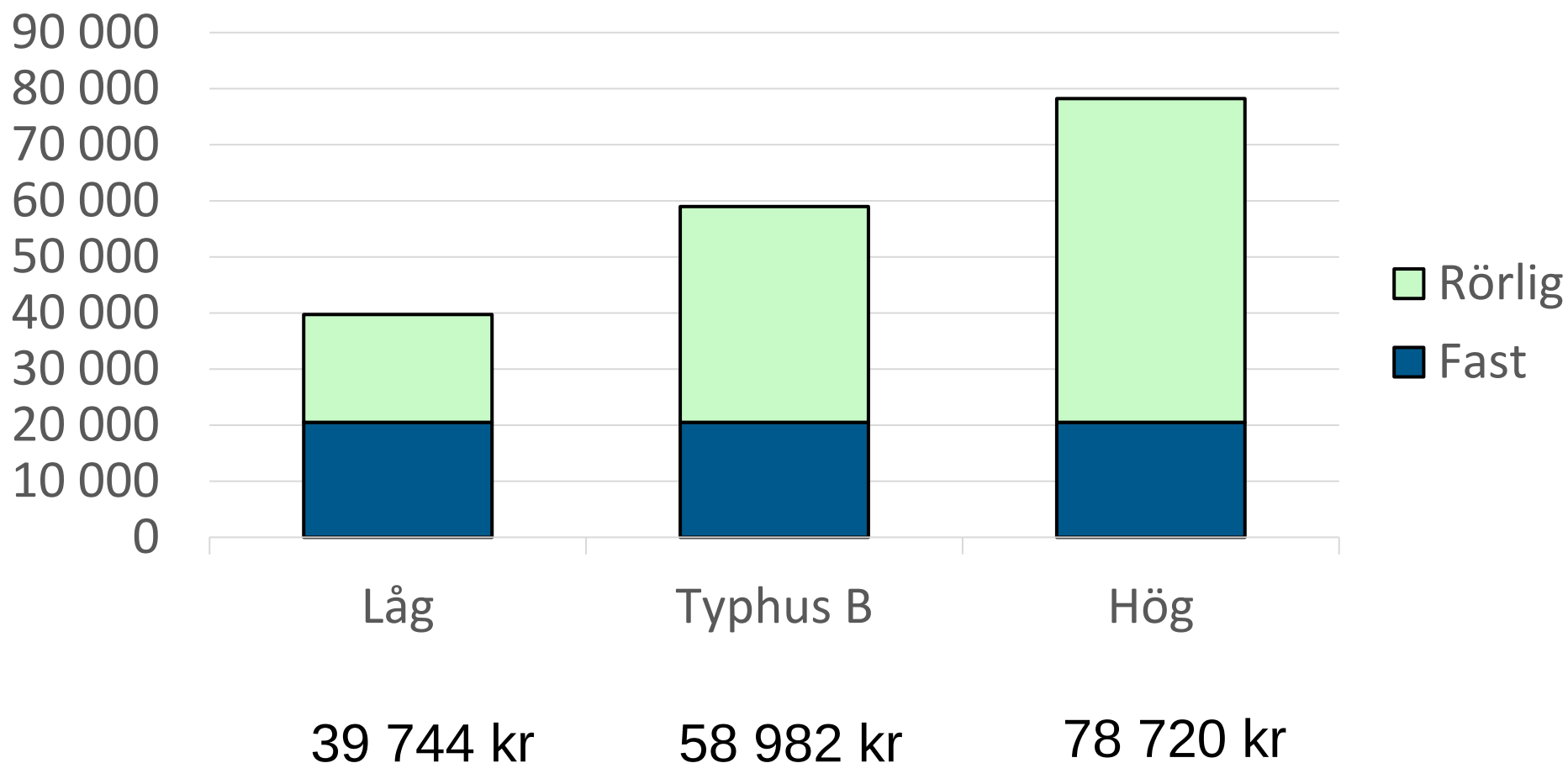

78 720 kr

Andel fast och rörlig avgift för olika kunder inom Typhus B

Beräknat på olika förbrukning 1000, 2000 eller 3000 m³/år

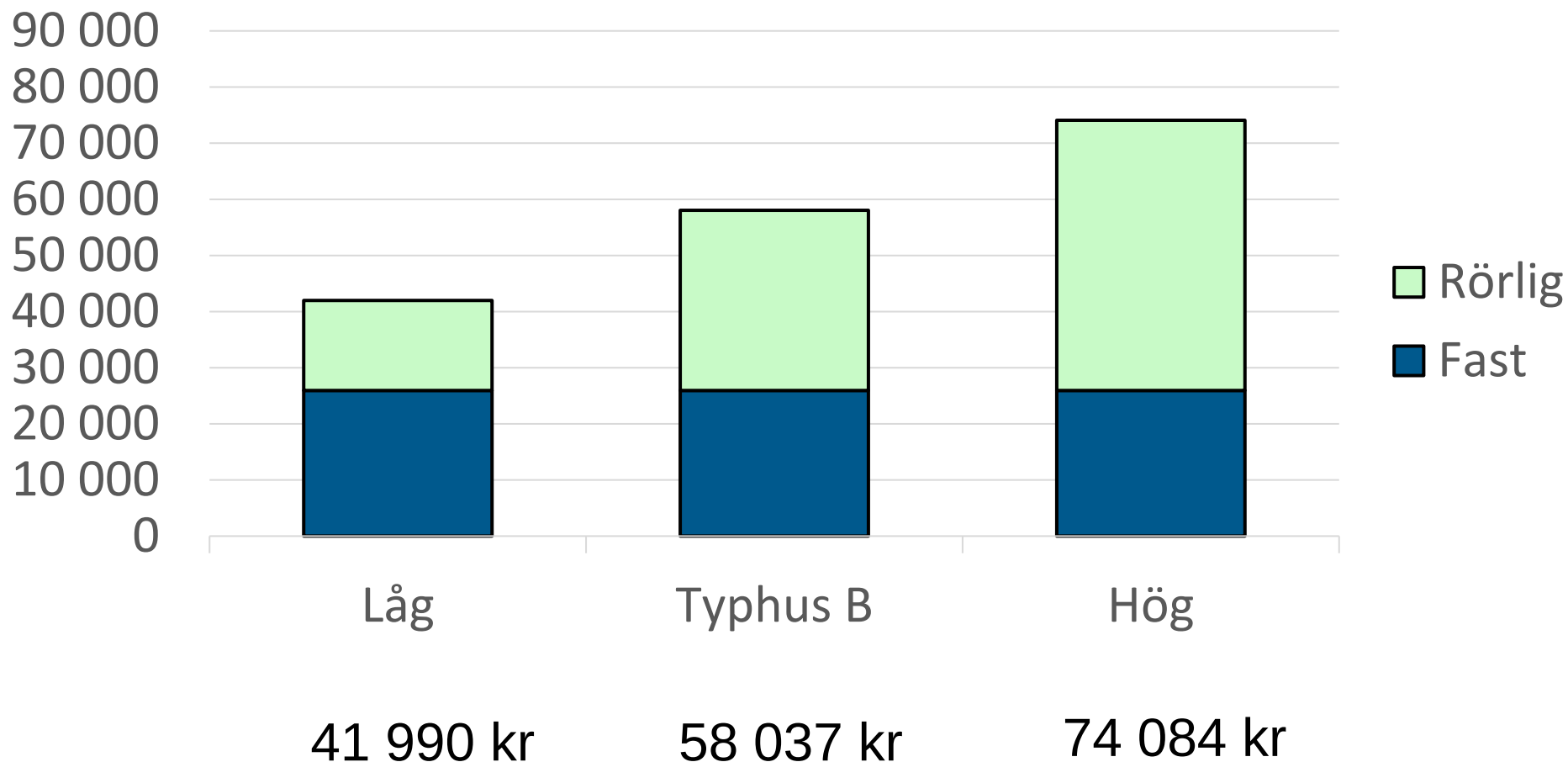
40/60

Andel fast och rörlig avgift för olika kunder inom Typhus B

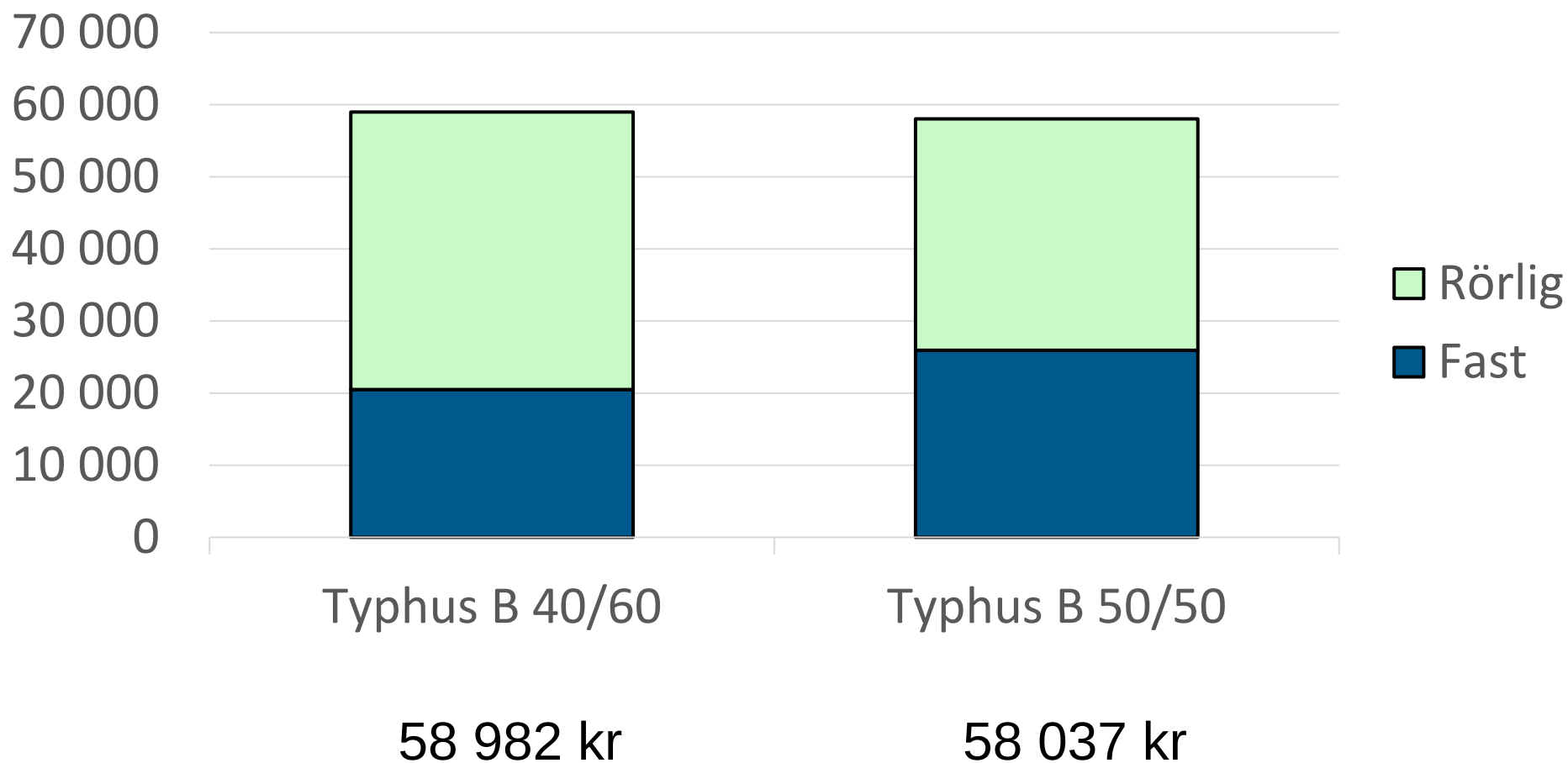
Beräknat på olika förbrukning 1000, 2000 eller 3000 m³/år

50/50

Andel fast och rörlig avgift för olika kunder inom Typhus B

Årlig kostnad förändras vid en justering av andelen Fasta

Hur ser det ut i VA-Sverige?

Fasta eller rörliga *brukningsavgifter* – *Svenskt vatten rekommenderar*

En allmän rekommendation är att öka den fasta delen så att den är minst 50% men behålla en mindre rörlig del. Att behålla en viss rörlig del kan motiveras av 1) vissa kostnader är rörliga 2) som uppföljning av förbrukning.

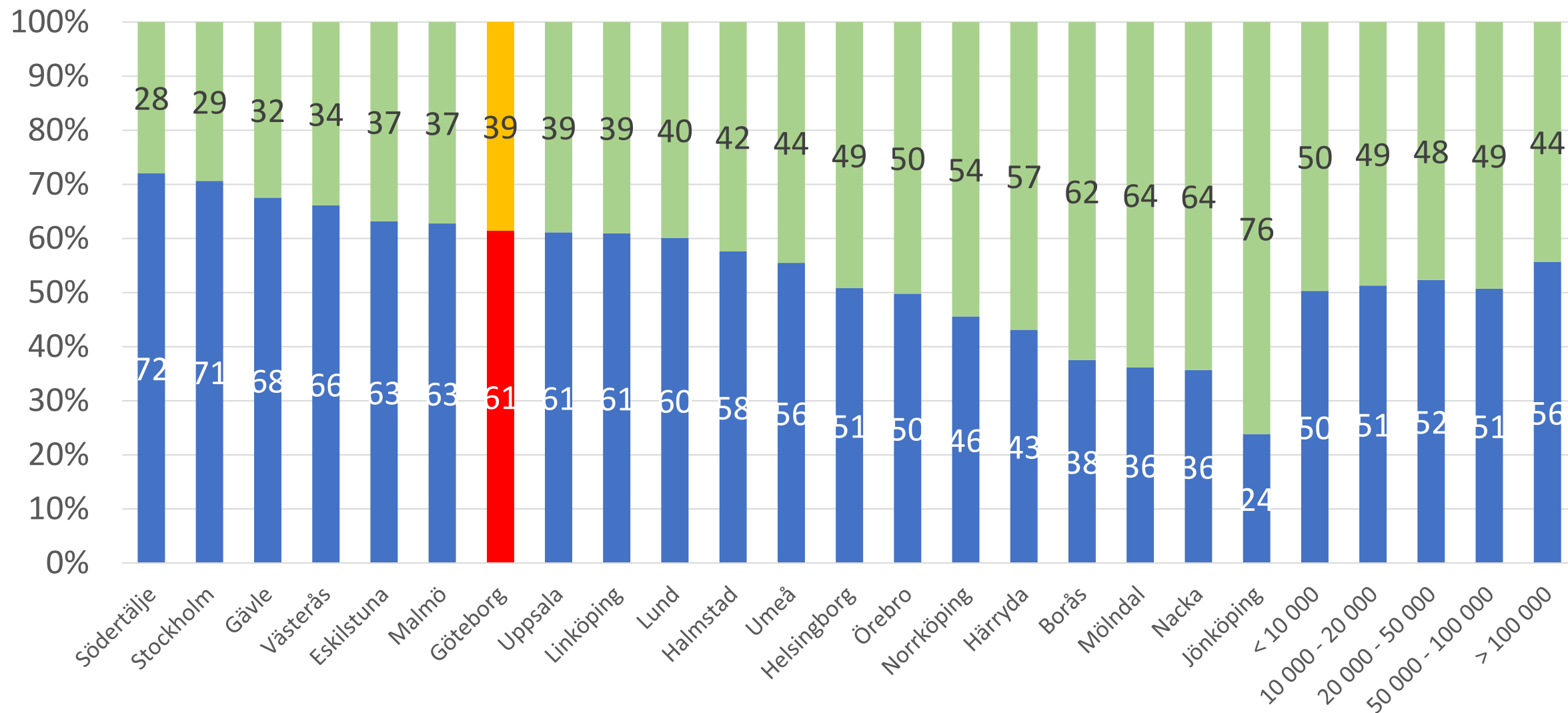
Huvudmannens kostnader är vanligen till 80-90% fasta (d v s oberoende även av väsentliga förändringar av vattenförbrukning och spillvattenmängd.) En brukningstaxa med större fast del blir därför mer stabil i relation till kostnader. Det framhålls ibland att en rörlig kubikmeteravgift fungerar som ett incitament till lägre vattenförbrukning, men i Sverige har detta inte bekräftats entydigt av studier.

Andra kommuner - Typhus A / Villa

Grupperat efter antal invånare
Snittet i respektive grupp

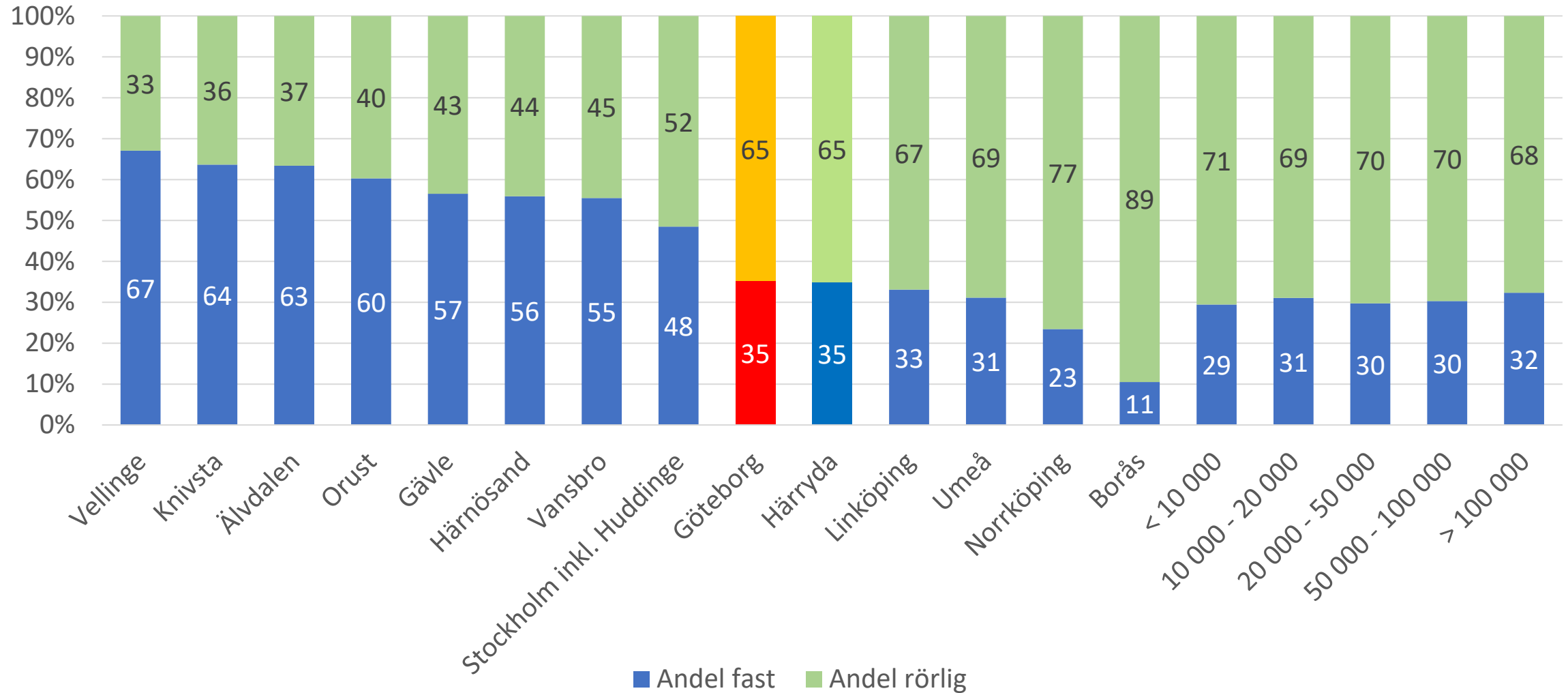

Göteborgs
Stad

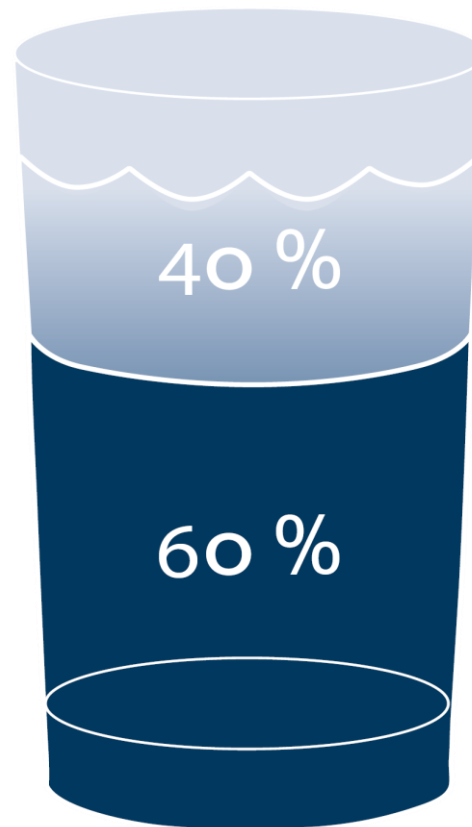
Andra kommuner - Typhus B / 15 lägenheter

Grupperat efter antal invånare
Snittet i respektive grupp

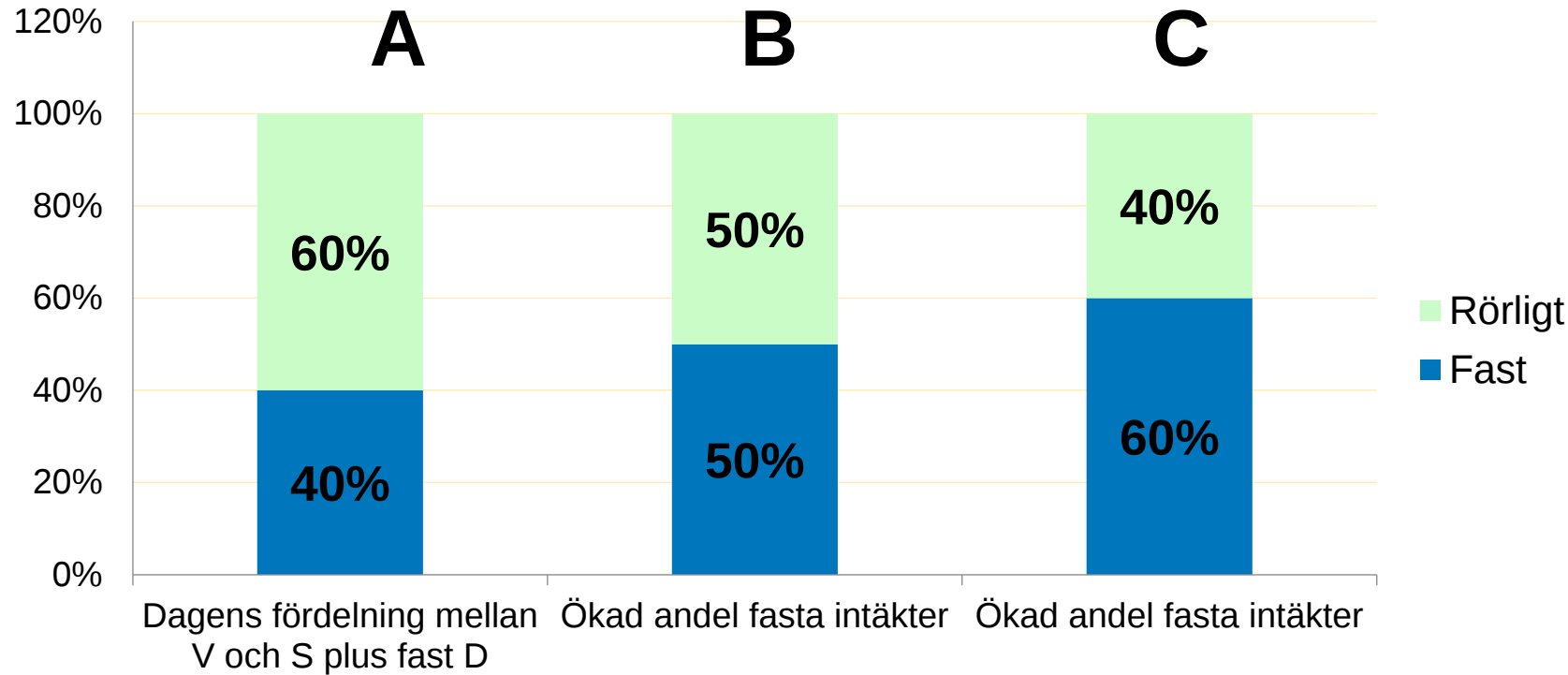

Fast eller Rörlig taxa

Vad behöver vi ändra i taxan?

Förslag till justering av andel fasta intäkter

A: Dagens modell. Småhus har över 60 procent fasta

B: Högre fast avgift till 50 procent. Samma avgift totalt genom justerad proportionalitet.

C: Högre fast avgift till 60 procent. Samma avgift totalt genom justerad proportionalitet.

Total årsavgift, kronor

Flödesfaktor 2,4 eller 3,3

Andel Fast/Rörligt totalt

Andel fast per typhus

Typ A	2,4	3,3
40/60	62% 7 490	6 947
50/50	8 144	7 366
60/40	8 799	75% 7 784

Kundperspektiv VA-taxa

Maija Immonen

Kundansvarig flerbostadhus

Kundnära tjänster

Göteborgs
Stad

Vad kan fastighetsägare egentligen om VA-frågor? (2024)

Svenskt vatten

IMiL-projektet – individuell mätning i lägenheter (2022)

Laholmsbukts VA, Rise, Havs och vattenmyndigheten,
Påhlssons fastigheter, Laholmskem.

Vattenbesparing och kommunikation (2023)

Svenskt vatten

Utvecklad kunddialog (2023)

Kretslopp och vatten

Vad säger kunderna?

Flerbostadhusägare	Lägenhetsboende	Villakunder
Vill ha så mycket rörliga kostnader som möjligt för att kunna påverka den egen kostnaden.	Medvetenheten om vattenförbrukning varierar men är i regel låg.	Debiteras individuellt, högre medvetenhet om den egna vattenförbrukningen i jämförelse med lägenhetsboende
Vill spara vatten både ur ett ekonomisk och miljömässig perspektiv. Men ekonomiska incitament trumfar i de flesta fall miljövinster.	Boende i lägenheter skulle vara mer benägna att spara på vatten om de visste betalade för vad de förbrukar.	
Vill kunna mäta och följa förbrukningen, gärna per minut.		
Vill att fler lägenheter har individuell mätning och debitering (IMD). Lagkrav vid nyproduktion och ombyggnation sedan 2021)		

Identifierade drivkrafter för vattenbesparing

Ekonomi	Resurshållning	Samhällsansvar	Regelverk	Hållbarhetsimage
Stigande Vattenpriser	Minska energianvändningen	Minskad belastning på ledningsnätet	Lagkrav	Visa upp arbete för hyresgäster och andra intressenter
Minskad energianvändning (varmvatten)	Dricksvatten begränsad resurs	Förebygga vattenbrist	Förutsättningar för certifiering	Miljöprofilerade projekt
	Hänsyn till kommande generationer	Fastigheter står för stor miljöbelastning	Dagvattenhantering	
		Förberedelser för klimatförändringar	Förutsättning för grön finansiering	
		Stora möjligheter att kunna påverka förbrukningen som fastighetsägare		

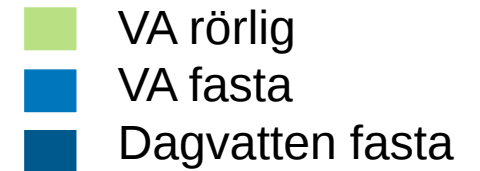
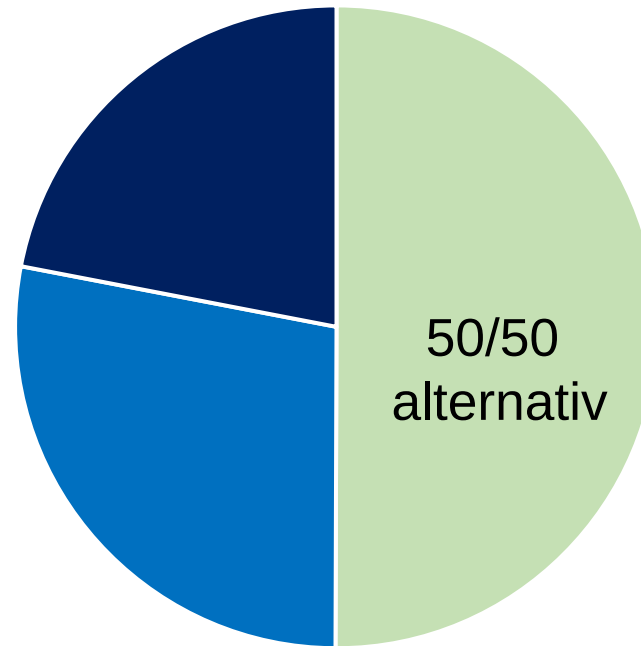
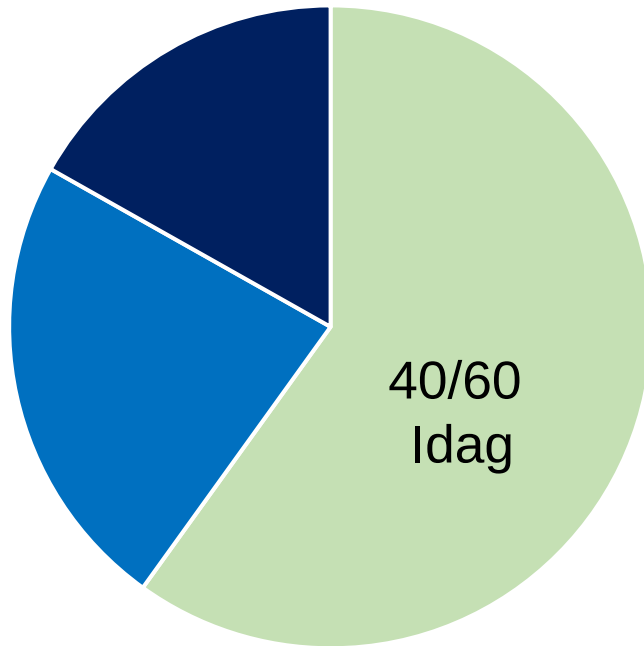
Exempel på vidtagna åtgärder för vattenbesparing

Tekniklösningar	Systemlösningar	Information/ kommunikation	Digitalisering	Interna riktlinjer	Övervakning
Snålspolande armaturer och blandare	Regnvattensamling - toalett - tvätt	Samverkan med hyresgäster för att spara vatten	IMD (Individuell mätning och debitering)	Ta bort badkar vid renoveringar	Följa upp, kontinuerligt läsa av flöden för att upptäcka läckage
Snålspolande toaletter	Gråvattenanvändning - toalett	Tävlingar i vattenbesparing för hyresgäster	Digitala mätare på inkommande ledningar för att upptäcka läckage	Ta bort möjlighet till egen tvättmaskin	Se till att ha bra utrustning och varmvattencirkulation för att undvika förluster
Beröringsfria blandare och dusch med touchfunktion	Bevattningstankar				
Vattensnåla munstycken	Naturbaserade lösningar (dammar/våtmarker)				
Översyn av storlek på vattenmätare	Mindre vattenintensiva grönyteskötsel				

Sammanfattning

- Många flerbostadhusägare jobbar aktivt med vattenbesparing
- Den rörliga delen i vår prismodell driver fastighetsägarna till att göra vattenbesparade åtgärder - med enbart fasta avgifter försvinner incitamentet kostnadsbesparingar.
- De flesta tycker än så länge att vatten är prisvärt.
 - prisökningar anses till och med nödvändiga för att skapa incitament att spara på vatten.
- Det bästa incitamentet för ökad medvetenhet och vattenbesparing är kostnadsökningar, men hållbarhetsargument kan också användas.
- Flerbostadhusägare vill veta nästa års taxa så tidigt som möjligt, men även hur taxeutvecklingen ser ut på längre sikt.

Grupparbete och diskussion fram till kl 11:15

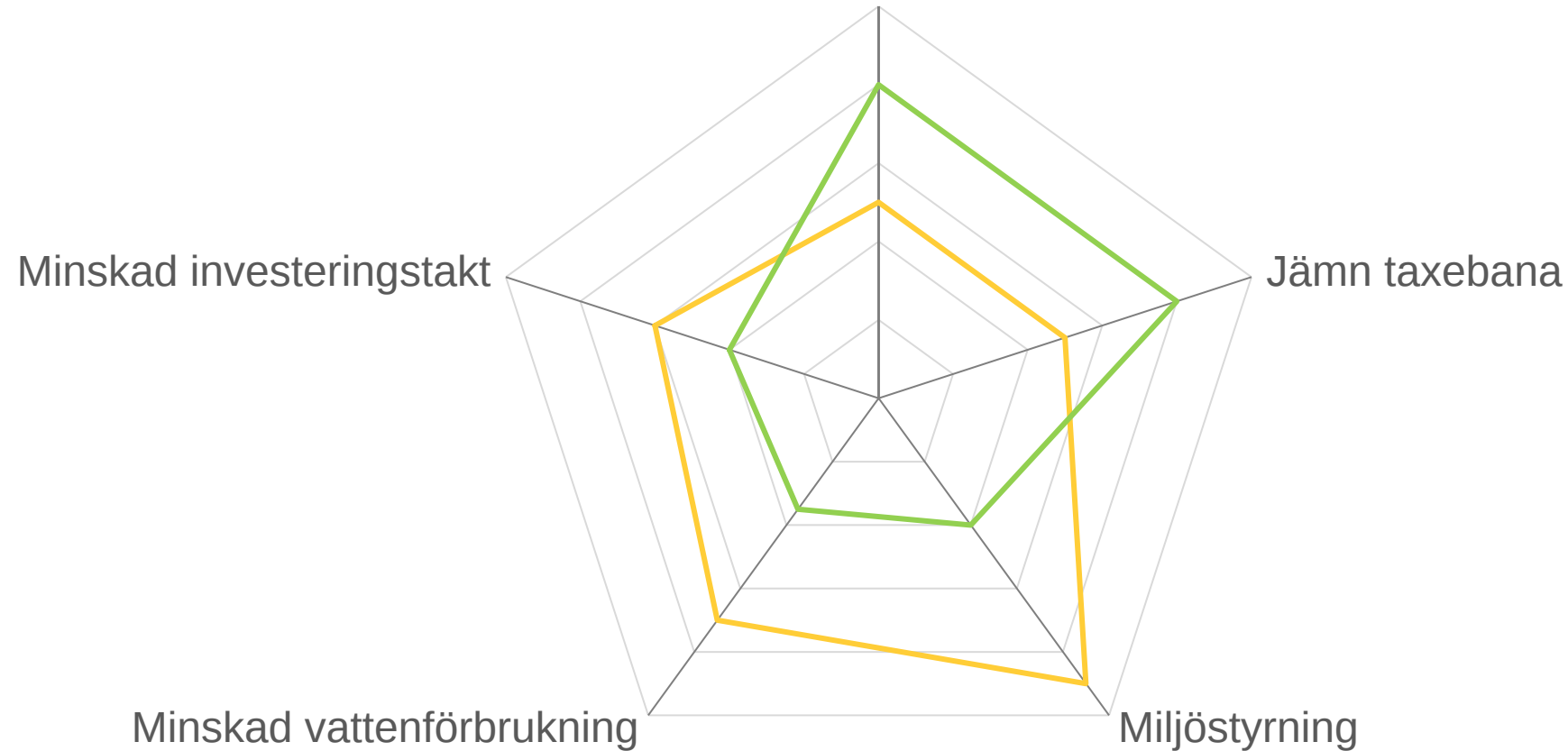

- Diskutera skillnader och olika effekter av alternativen
- Diskutera föreslagna kriterier där alternativen skiljer sig åt
- Bedöm förslaget till värdering utifrån kriterierna

Förvaltningens exempel

Kriterier och effekter

Stabila intäkter

— Alt 1: Dagens version — Alt 2: Högre fast andel

Fortsatt hantering

April
Strategidag

Majnämnden
Information om
förslag till
förändrade
principer fast/rörligt

Juninämnden
Beslut om förslag
förändrade
principer fast/rörligt

Augusti/september
Information
respektive beslut
om taxa 2025
enligt nya principer